

Szakmai ajánlás

Szakmai ajánlás partnerszervezetek részére a prostitúció és emberkereskedelem áldozatainak részére nyújtott segítési lehetőségekről és a segítségnyújtás folyamatáról

Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület

KÖZPONTI IRODA

H-1055 Budapest, Szt. István krt. 1.

Tel.: (36-1) 472-1161, 312-2287 ; Fax: (36-1) 472-1162

Email: fehergyuru@t-online.hu Web: www.fehergyuru.eu

Svájci-Magyar Együttműködési Program

Testvértelepülési és Partnerségi Pályázati Alap

2013. 08. 07.

Tartalom

Bevezetés.....	2
Együttműködés, eljárás.....	3
Együttműködési/eljárási protokollok:.....	4
Adatok kezelése:	4
A program során az alábbi konkrét tevékenységek megvalósítását tervezzük:	5
Az együttműködés szempontjából legfontosabb partnerek	5
Szervezetek, akikkel együttműködtünk a projekt alatt	6
Segítségnyújtási lehetőségek a prostitúció és emberkereskedelem áldozatai részére	9
Prevenció és javaslatok.....	10
Összefoglalás	13

Bevezetés

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület az eltelt közel 24 év alatt a bűncselekmények áldozatainak segítségével foglalkozott és foglalkozik ma is.

Az élet azonban új feladatokat állít és állított az egyesületünk elé, olyanokat, amelyeket eddig nem végeztünk. Ezeknek az elvárásoknak, új feladatoknak is szeretnénk megfelelni. Ilyen kihívás többek között az emberkereskedelem és prostitúcióra kényszerítés. Magyarországon is jelentős a szexuális jellegű kényszermunka aránya az emberkereskedelmen belül. A Fehér Gyűrű ismeretei szerint minimum több ezerre tehető a magyar prostituáltak száma elsősorban Hollandiában, Svájcban, Dél-Németországban, az Egyesült Királyságban, Ausztriában és Belgiumban; valószínűleg nagyrészt az emberkereskedelem áldozatai. Ugyanakkor hozzá kell tenni, hogy a kényszermunka magyar áldozatainak száma nehezen határozható meg pontosan részben amiatt, hogy sokan szégyellnek a hatóságokhoz fordulni. Az eddigi szabályozás sem volt elég tág és a jelenleg rendelkezésre álló statisztikai adatok sem mutattak valós képet.

A Svájci-Magyar Együttműködési Programon belül megvalósult projektünk lehetőséget teremtett arra, hogy felvegyük a kapcsolatot a svájci Weisser Ring szervezettel. Svájcban nagyobb részt az állami szervezetek foglalkoznak e bűncselekmények áldozataival és a civil szervezeteknek ebben elsősorban közvetítő szerepe van, illetve az ezzel járó jogi feladatokat végzik.

A projekt keretén belül alkalmunk volt arra, hogy megismerjük a svájci civil szervezet munkáját és rajtuk keresztül az állam szerepét, és ezáltal megkeressük, hogy hol és hogyan tudunk e bűncselekmények áldozatainak segítséget nyújtani. A svájci szervezet lehetőséget biztosított arra, hogy személyesen is találkozzunk, ezen

szervezetek munkatársaival és megbeszéljük az együttműködés lehetőségeit, ezek ismeretében a megszerzett tapasztalatokat tovább tudjuk adni a probléma megoldásában közreműködő további állami és civil szervezeteknek.

Ennek a folyamatnak része az is, hogy a svájci egyesület lehetőséget biztosított arra, hogy a magyar szervezet kapcsolatba került a luxemburgi civil szervezettel, akik Európában szinte egyedülként a közlekedési balesetek véttlen áldozatainak segítségével foglalkoznak. Ez számunkra igen fontos, mert ez évben vettük fel mi is programunkba ennek az áldozati csoportnak a segítségét.

Együttműködés, eljárás

A workshopokon és egyéb találkozókön létrejött fő következtetések: a résztvevők egyetértettek abban, hogy hiányzik a koordináció. Az ezeken a területen tevékenykedő szervek és szervezetek nem tudnak eleget arról, hogy más szervezetek mivel foglalkoznak, illetve a hatékonyabb fellépéshez több együttműködésre lenne szükség. Egyetértés volt továbbá abban is, hogy szakmai protokollra van szükség, mely szabályozná az együttműködést, illetve a prostituáltakkal és szexuális célú emberkereskedelem áldozataival való munkát.

Javaslatok a hatékonyabb együttműködéshez és segítségnyújtáshoz:

- információáramlás;
- közös platform;
- kapcsolódási pontok: párhuzamosan elvégzett munka helyett munkamegosztás;
- értékelések és beszámolók publikálása és nyilvánosságra hozatala (az adatvédelmi szabályok betartása mellett), pl.: miképp jellemezhetőek, akik oda kerülnek)

- kik az elkövetők, milyen módszereket használnak, továbbá, hogy az áldozatok milyen ellátásban részesülnek, mire van szükségük stb.

- a roma közösség szereplői – nem utolsósorban a vezetők, a közösségekben ismertebb szereplők bevonása.

Együttműködési/eljárási protokollok:

Az együttműködési protokollok mögötti jogszabályi háttér nélkülözhetetlen, valamint a feladatok pontos körülhatárolása és felosztása szükséges. Ezen belül – a ma is hatályos gyermekvédelmi törvény értelmében – a 18 éven aluli prostituált esetében legyen kötelező az együttműködés. A protokoll tartalmazzon egy részt a prostitúciót övező tévhitekről és előítéletekről, valamint megállapodást a közös, emberi jogi alapú szemléletről. Ennek része a közös értékrend meghatározása, mely rögzíti, hogy bizonyos esetekben mi a helyes, emberi jogi központú megközelítés. Az Egyesület és partnerei által megfogalmazott ismeretek eljuttatása a jogászhallgatókhoz, bírákhoz és mindenkihez, aki találkozik a problémakörrel, szintén megfontolandó.

Adatok kezelése:

- az adatokat jobban kell koordinálni;
- adat-/információ megosztásra van szükség;
- a titoktartás előírása és biztosítása
- etnikai csoportokra bontott statisztikai adatok

Összefoglalva: minden olyan releváns adat összegyűjtése, melyek tükrözik a valóságot és szabályozás, hogy ezeket az információkat hogyan lehet megfelelően kezelni és megvédeni.

A program során az alábbi konkrét tevékenységek megvalósítását tervezzük:

- Az együttműködő szervezetek áldozatsegítő, ellátó tevékenységének folytatása
- Kooperáció a partnerszervezetek között
- Szakmai konzultáció, kölcsönös ismeretátadás, képzés a partnerszervezetek között
- Munkaértekezlet és szakmai konferencia az áldozatsegítésben érintett szervezetek részvételével
- Eddigi protokoll továbbfejlesztése

Az együttműködés szempontjából legfontosabb partnerek

Célcsoportok	
Fő kategóriák	Szegmentált alábontás
Állami szervek	Áldozatsegítő Szolgálat Rendőrség Nyomozó hatóság Ügyészség Bíróság Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Helyi és kisebbségi önkormányzatok Egészségügyi intézmények

Szakmai szervezetek	Áldozatsegíttéssel foglalkozó szervezetek Családsegítő Szolgálat Telefontanú Civil szervezetek Ifjúságvédelmi szervezetek Gyermejjóléti és gyermekvédelmi szervezetek Szociális szolgáltatók Nemzetközi szervezetek
	Polgárórség Egyház Konzuli szolgálatok
Áldozatok	kriminális, tulajdon ellen elkövetett szabálysértések áldozatai külföldi állampolgárok (turisták) fiatalkorúak, nők ellen elkövetett erőszak, illetve prostitúció

Szervezetek, akikkel együttműködtünk a projekt alatt

ÁLLAMI ÁLDOZATSEGÍTŐ SZOLGÁLAT

Az állami Áldozatsegítő Szolgálatokkal napi munkakapcsolatban állunk. Az áldozatvédelmi törvényből adódóan, csak ők adhatnak az áldozatok részére igazolást, - ha az áldozat iratait ellopták – az ellopott iratok pótlására. Ezen eljárással az áldozat részére az ellopott iratokat illetékmentesen pótolják.

Az Áldozatsegítő Szolgálatok sokkal kötöttebb ügyfélfogadási időben és eljárásrendben működnek, míg a Fehér Gyűrű szezonális irodái igazodnak az üdülő helyek életéhez és helyben, estig elérhetőek. Irodáink munkatársai sok esetben a helyszínen intézik az ügyeket, így megkíméljük a bűncselekmény áldozatait igen sok kellemetlenségtől és fárasztó utazásoktól. Ezt mi mobil áldozatsegítésnek hívjuk és egyedülként végzünk ilyen munkát Európában. Az áldozatok egy része ennek következtében a határidő túllépése miatt, más része az elkövetési értéknek a szabálysértési értékhatár keretei között maradása, ismét mások az állam általi kárenyhítés valamilyen feltételének vagy az ingyenes jogi segítség igénybevételéhez szükséges feltételek hiánya miatt nem részesülhet az állami áldozatsegítő szolgálat ilyen szolgáltatásaiban.

BRFK

A BRFK munkatársaival szintén rendszeres munkakapcsolatban vagyunk. Több esetben előfordult, hogy egy ügy nyomozása kapcsán kérték a segítségünket, hogy a kihallgatás elhúzódása miatt az áldozat már nem tud haza utazni. Ilyen esetekben az egyesületünk szállást és étkezést biztosít az áldozat/k részére. A korábban a BRFK-val kötött megállapodás mára kiegészült az ORFK-val kötött megállapodással.

NANE

A nők elleni erőszak és a prostitúció áldozataival foglalkoznak. A pályázat kezdetekor még nem álltunk közvetlen kapcsolatban, de a tematikus foglalkozásaink során együtt kívánunk működni.

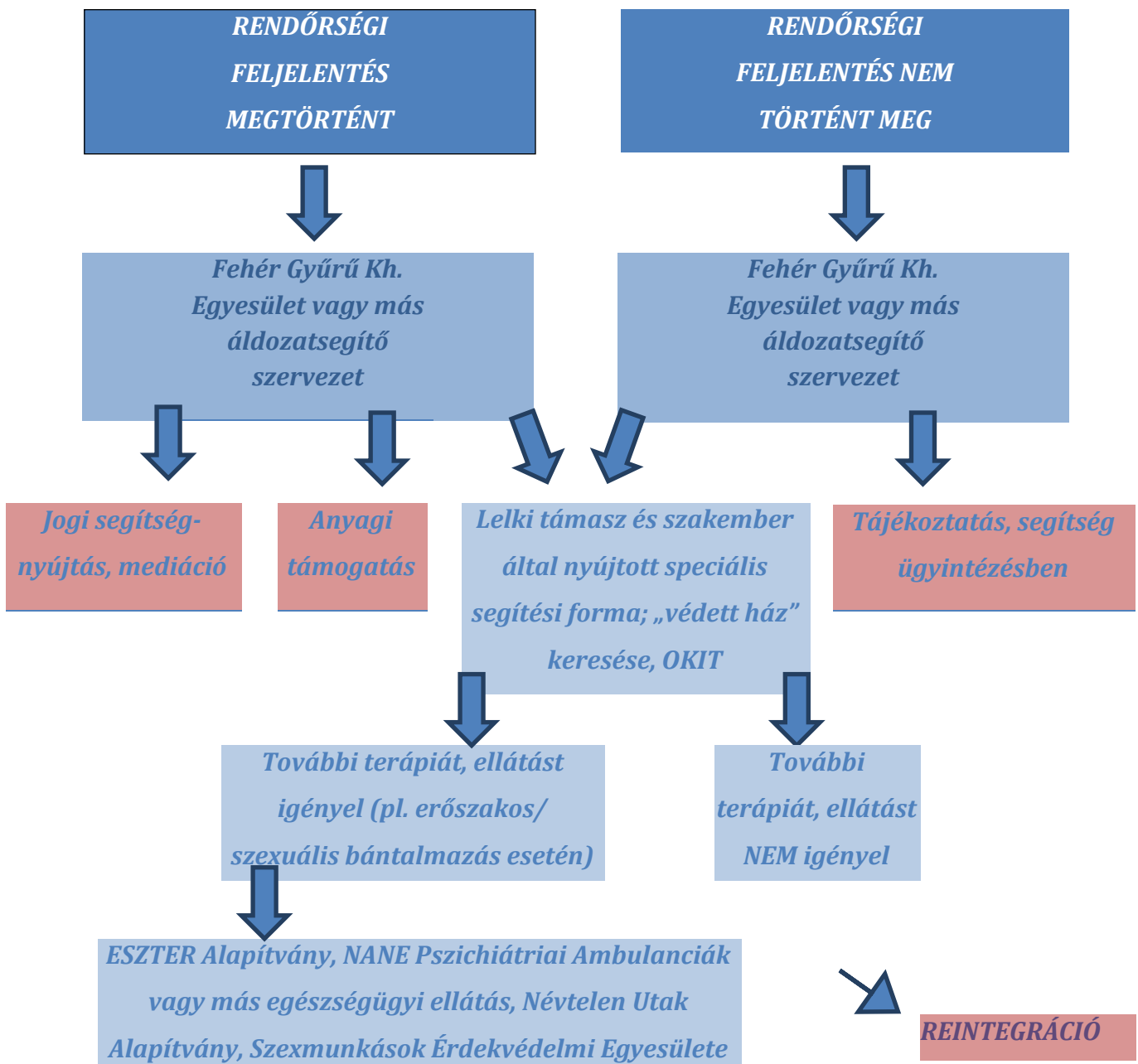

OKIT

Az OKIT 2005 óta működik, a családon belüli erőszak és az emberkereskedelem áldozatainak nyújt segítséget. Az emberkereskedelem áldozatainak való segítségnyújtásról a szolgáltatás beindulását megelőzően az IOM egynapos képzést tartott az OKIT munkatársai részére. Külön kezelik a két csoportot (családon belüli erőszak, illetve emberkereskedelem-ügyek), mivel az eljárás, elhelyezés (shelter) stb. más. Arra vonatkozóan, hogy egy hozzájuk forduló vagy hozzájuk irányított személy emberkereskedelem áldozata-e, a hívó elmondása, illetve indikátorok igazítják el őket. Tehát nem kell feltétlenül kimondania a hívónak, hogy „emberkereskedelem áldozata vagyok”. Amennyiben megállapítják, hogy a személy emberkereskedelem áldozata, kapcsolatot teremtenek a személy és a titkos shelter között, és átadják a shelternek az adatokat. Még nem volt „hamis” áldozatuk (akiről kiderült volna, hogy esetleg hazudott – például abból a célból, hogy megtudhassa, hol van a shelter). Az adatgyűjtés manuálisan történik, papíron – számítógépen nem tárolnak adatokat (az adatvédelem érdekében).

Segítségnyújtási lehetőségek a prostitúció és emberkereskedelem áldozatai részére

Az alábbi folyamatra gyakorlati tapasztalatainkon, valamint a svájci konferenciákon, workshopokon született konszenzuson alapul.

Az emberkereskedelem és a prostitúció áldozatait a következő bánásmódban részesítjük:

- *emberi vigasz, lelki támogatás*
- *empátia, elfogadás*
- *előítélet mentesség*
- *emberséges bánásmód*
- *önbecsülés visszanyerésére irányuló mentálhigiénés tevékenység*
- *anonimitás megőrzése*

Prevenció és javaslatok

A szakmai tapasztalatok arról tanúskodtak, hogy a politikai vagy rendészeti területeken dolgozó, vezető beosztású személyek nincsenek tisztában a prostitúció, a szexuális kizsákmányolás, illetve az emberkereskedelem jellegével, méreteivel, társadalmi-nemi alapjaival. A nők elleni erőszak szemükben nem társadalmi problémát, legfeljebb egyedi eseteket jelent. Az interjúalanyok nem ismertek olyan programokat, terveket, szolgáltatásokat, kampányokat – hiszen nem is igen vannak ilyenek Magyarországon –, melyek a prostitúció, a szexuális kizsákmányolás, az emberkereskedelem megelőzését, visszaszorítását, az áldozatok segítségét, mentését célozzák. Külföldi példákról általában nem hallottak. A 18 éven aluliak prostitúcióját egy interjúalanyunk sem azonosította a gyermekprostitúcióval.

A sértettek között nagyon sok fiatalkorú – 14-18 év közötti – van. Az elmúlt év közel 50 aktájának áttekintése alapján elmondható, hogy az áldozatok közül sokan nevelőotthonban nőttek fel. Néhányan a saját társaikat is beszervezték: egyesek úgy, hogy visszamentek a nevelőotthonba, miután kikerültek onnan. Ezek a fiatalok nagyon könnyen kerülhetnek az emberkereskedelem hálójába (ígéretekkel, ajándékokkal,

szórakozási lehetőségek felkínálásával stb.). Erre külön figyelmet fordítani, pl. az intézetben belül. Szükséges ismeretterjesztést tartani a gyerekeknek a veszélyekről, a hozzáállásuknak és körülményeiknek megfelelően (figyelembe véve, hogy zárt közösségben élnek), hogy ne utasítsák el egyből a tanácsadást.

Magyarországon egyetlen shelter áll az emberkereskedelem áldozatainak rendelkezésére. Lehet „hallani” arról, hogy meglehetősen hatékonyan működik, ez a hatékonyság azonban nehezen bizonyítható, mivel értékelések és beszámolók nem kerültek nyilvánosságra a működéséről. Az áldozatok/ügyfelek védelmének biztosítása és az adatvédelmi szabályok betartása mellett – anonim módon is – fel lehetne dolgozni a működésről szóló adatokat, és közölni. Fontos lenne kikutatni, kik azok, akik oda kerülnek, milyen profilba illeszkednek, kik az elkövetők, milyen módszereket használtak stb. A prostitúciót illetően (is) 3 féle terület van: primer, szekunder és terciér prevenció. Magyarországon alig található bármi szolgáltatás Magyarországon a prostituáltak és szexuális célú emberkereskedelem áldozatai számára, illetve prevenció területen.

A primer prevenció területén az egyesület nagy figyelmet fordít a prevenció célú oktatással, neveléssel. Rendszeresen tart előadásokat és workshopokat ez ügyben, főleg iskolákban, illetve családsegítő intézményekben.

Még soha nem talákoztunk olyan fiatal nővel (vagy férfival), aki gyerekkora óta úgy gondolja és elhatározta –, hogy prostituált szeretne lenni. Ez egy olyan élethelyzet, amelybe belekerülnek, beleviszik őket, kényszerítik őket – vagy beleesnek, vagy nem látnak más megoldást. Ezt az Egyesület számos esettanulmánya is mutatja.

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület az emberkereskedelemmel kapcsolatban a következő javaslatokat és célokat fogalmazta meg:

1. Prevenció (általános és speciális, a prostitúció elfogadottsága elleni, a prostitúció igénybevételét, illetve a prostitúcióba való bekerülést megelőző programok, külön figyelemmel a nevelőotthonokban élő fiatalokra);
2. az állami feladat meghatározása, állami normatíva kialakítása;
3. célzott prevenció szükséges: romák, szegényebbek;
4. a nemzeti drogstratégia felülvizsgálása;
5. a szociális munkáról szóló törvényt is felül kell vizsgálni: szerepeljenek benne a prostituáltak mint külön célcsoport;
6. Emberi jogokkal foglalkozó civil szervezetek bevonása a döntéshozatal folyamatába;
7. Az ügyfelek és a társadalom oktatása, hogy mit kell tenni abban az esetben, ha felmerül az emberkereskedelem gyanúja.
8. A törvény az emberkereskedelmet büntesse, ne a szex munkásokat és ügyfeleiket
9. Információáramlás
10. kapcsolódási pontok: párhuzamosan elvégzett munka helyett munkamegosztás;
11. értékelések és beszámolók publikálása és nyilvánosságra hozatala (az adatvédelmi szabályok betartása mellett), pl.: miképp jellemezhetők, akik oda kerülnek, kik az elkövetők, milyen módszereket használnak, továbbá, hogy az áldozatok milyen ellátásban részesülnek, mire van szükségük stb.
12. Menekültekkel foglalkozó szervezetek bevonása (BÁH, Menedék).
13. Roma közösség szereplői – nem utolsósorban a vezetők, a közösségekben ismertebb szereplők – bevonása.
14. Szociális ellátás
15. Mentális és pszichés segítség

Összefoglalás

Fontos leszögezni, hogy az együttműködési megközelítés fontos és alapvető eleme a projektnek. A projektben közvetlenül együttműködő partnerek véleménye szerint ugyanis ez a hozzáállás kulcsfontosságú része a probléma és a helyzet javításának. Fontos megemlíteni továbbá, hogy a prostitúcióval (és az emberkereskedelemmel) kapcsolatos álláspont nem érinti a projekt összes célját. Tagadhatatlan, hogy egyes nézetkülönbségek megnehezíthetik, vagy akár meg is akadályozhatják az együttműködést a projekt azon célját illetően, hogy a jogszabályozás és általában az állami intézkedések több figyelmet szenteljenek a prostitúció keresleti oldalának csökkentésére, illetve, hogy a prostitúciót emberi jogi sérelemnek tekintsék. Viszont a prostitúcióra vonatkozó különböző álláspontok nem feltétlenül jelentenek akadályt a projekt elsődleges célját illetően, amely a prostituáltak és a szexuális célú emberkereskedelem áldozatai helyzetének javítása. Az emberkereskedelem és a prostitúcióval kapcsolatos törvények összehangolása, a szabályozottabb és szorosabb szakmaközi együttműködés, és az érintettek számára megfelelőbb szolgáltatások nyújtása révén bízunk az áldozatok helyzetének javulásában.

A projekt megvalósításától elsősorban a társadalmi kohézió erősítése, önvédelmi képesség erősítése, az áldozatsegítés javítása, költség-hatékony komplexebbé tétele várható, azáltal, hogy a már meglévő és működő segítő-szolgáltatások modellértékű összehangolását és együttműködését valósítjuk meg. Nem új szervezeteket, ellátó helyeket hozunk létre, alakítunk ki, hanem a meglévő források felhasználásával és koordinálásával nyújtunk olyan komplex ellátást az erőszak áldozatai számára, amely elősegíti rehabilitációjukat és re integrációjukat.